

Tafsiira Suuratu Ar-Ruum-Kutaa 11

Description

Jireenyi tuni iddo qormaataa waan taatef namoonni hundu takkaa qananiin takkaa immoo rakkoon qoramu. Kuni wanta keesso isaanii keessa jiru (haqiqaa isaanii) ifatti baasa. San booda wanta isaanirraa mulâ€™ate irratti hundaaâ€™un jazaa argatu. Namoota keessaa nama yeroo rakkoon isa tuqxu gara Rabbii deebiâ€™ee Isatti warwaatutu jira. Garuuakkuma rakkoon isarraa kaate fi qananiin Rabbiin irraa isaaf dhufteen, qananii argate kana waakkata. Rabbii rakkoo keessaa isa baasef galata galchuu dhiisee wanta fokkuu kan akka shirkii hojjata. Namni yeroo rakkoo fi qanani haallii isaa akkam akka taâ€™e aayaata armaan gadi keessatti of ilaalu dandaâ€™a:

﴿وَإِذَا مَسَّ الْنَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا أَذَاقَهُمْ
مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يُشْرِكُونَ ﴾٣٢﴾
﴿أَتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴾٣٣﴾

â€œYommuu namoota rakkoon tuqu, gara Isaatti deebiâ€™uun Gooftaa isaanii kadhatu. Ergasii yommuu rahmata Isarraa taâ€™e isaan dhandhamsiise, isaan keessaa gareen wayii yoosu Gooftaa isaanitti waa qindeessu. Wanta isaaniif kennine waakkachuuf [kana godhu]. Qananiâ€™aa! Gara fuunduraatti ni beektu.â€ Suuratu Ar-Ruum 30:33-34

Kana jechuun yommuu rakkoo fi balaan namoota tuqe, akka rakkoo isaan irraa kaasu Gooftaa isaanii qofa kadhatu. Garuu yommuu Inni isaaniif rahmata godhee rakkoo isaan irraa kaasu, isaan keessaa gareen wayii yoosu gara shirkii deebiâ€™uun Rabbiin waliin wanta biraa gabbaru [\[1\]](#)

Asitti rahmanni barbaadame faallaa rakkoo kan taâ€™eedha. Fakkeenyaa, rakkoon nama tuqe hoongee yoo taâ€™e, rahmanni roobaa fi oomisha. Ammas, rakkoon dhibee yoo taâ€™e, rahmanni fayyaadha. Hiyyummaa yoo taâ€™e, rahmanni durummaadha [\[2\]](#)

â€œWanta isaaniif kennine waakkachuuf [kana godhu].â€ Kana jechuun qananiiiisaan qananiise waakkachuuf yoosu Gooftaa isaanii waliin waan biraa gabbaru. (Rabbitin subhaanahu wa taâ€™aalaa erga rakkoo namarraa kaase wanti namarraa eeggamu Isa qofa gabbaruun galata Isaaf galchuudha. Namoonni kunniin immoo Isaan ala wanta biraa gabbaruun galata Isaaf galchuu didu. Hojiin isaanii kuni hojii gantuu fi waakkanaa waan taâ€™eef itti aansun akkana jechuun itti zaate):

â€œQananiiâ€™aa! Gara fuunduraatti ni beektu.â€ Kana jechuun yaa namoota! Qananii fi balâ€™inna addunyaa tana keessatti isiniif kenninetti fayyadamaa. Guyyaa Qiyaamaa yommuu fuunduree Gooftaa keessanii dhuftan, sababa Isatti kafartaniif adabbii cimaa isinitti buâ€™u ni beektu [3]

Rabbiin ala wanta biraab gabbaruun (waaqefachuun) sirrii taâ€™uu ragaan agarsiisu hin jiru

٢٥

أَمْ أَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ

â€œSila ragaa wanta Isatti qindeessaa turan dubbatu isaan irratti buusneeâ€ Suuratu Ar-Ruum 30:35

Kana jechuun sila mushrikoota kanniin irratti ragaa ifaa fi kitaaba shirkii isaanii sirrii taâ€™uu dubbatu buusnee jirraa? Jecha biraatin: Sila kitaaba shirkii isaanii deeggaru, mirkaneessu fi â€œshirkii haqaâ€ jedhu buusnee jirraa? Deebiin: kitaaba akkana jedhu homaatu hin buusne.[4] Asitti shirkii jechuun Rabbi oltaâ€™aan ala wanta biraab waaqefachuudha.

Namoonni Rabbiin ala wanta biraab gabbaran (waaqefatan) ragaa shirkii isaanii sirrii taâ€™uu ittiin mirkaneessan hin qaban. Ragaan sammuu fi shariâ€™aa shirkii isaanii soba taâ€™uu agarsiisa. Ragaan sammuu: samii, dachii fi wantoota isaan keessa jiran hunda kan umee fi tooâ€™atu Rabbi oltaâ€™aa tokkicha. Homtu Isa waliin qooda hin fudhanne. Kanaafu, haqaan gabbaramu kan qabu Isa qofa. Ragaan shariâ€™aa immoo: Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa kitaaba â€œShirkii (Rabbitiin ala wanta biraab gabbaruun) sirriidha.â€ jedhu gonkumaa hin buusne.

Kanaafu, namoonni Rabbitiin ala wanta biraab gabbaran (waaqefatan) wanti isaan amananii fi hojjatan hundi baaxila (soba) jechuudha. Kana sirritti mirkaneeffadhu.

Qananiitti gammaduu, ergasii yommuu rakkoon nama tuqxu abdii kutuu

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِبُّهُمْ سَيِّئَةً بِمَا قَدَّمُتُ

٢٦

أَيْدِيهِمْ إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ

â€œYommuu namoota rahmata dhandhamsiifne, ishiitti gammadu. Sababa wanta harki isaanii hojjateen yoo hamtuun isaan tuqxe, yeroma san isaan abdi kutu.â€ Suuratu Ar-Ruum 30:36

Gabroota Isaa qoruu keessatti seera Rabbii keessaa tokko wanta isaan gammachiisuu fi isaan gaddisiisuun isaan qoruudha. Yeroo garri sababa badii hojjataniin isaaniif adabbii akka taâ€™uuf wanta isaan rakkisu isaanitti buusa.

Yommuu qananii buâ€™aa rahmataa Isaa irraa taâ€™e isaan dhandhamsiise, gammachuu of tuuluu ni gammadu. Kaafironni fi namoonni iimaanni isaani dadhabaa taâ€™e yommuu Rabbiin qabeenya, fayyaa fi wanta isaan jaallatan biroo isaaniif kenu, garmalee gammaduun of tuulu. Rabbiif galata galchuu dhiisanii nafsee ofii keessatti of dinqisiifatu, â€œBeekumsa fi tooftaa kiyyaan kana argadhe.â€• Jedhu. Ammas, haqa irraa of tuulu. Rabbi oltaâ€™aaf gadi jechuu fi ajajamu hin barbaadan. Namoota biroo irrattis of tuulu. Garuu yommuu sababa badii hojjataniin wanti jirenyaa isaanitti hammeessu isaan tuqe, yoosu abdii kutu. â€œAmmaan booda waan gaarii hin argadhu ykn rakkoon narraa hin deemuâ€• jechuun abdi muratu.

Kuni haala namoota baayâ€™eti. Faallaa kanaa, muâ€™mintoonni yeroo waan gaarii argatan Rabbiif galata galchu. Yommuu rakkoon isaan tuqxu immoo obsuun Rabbi oltaâ€™aa abdatu. Akkuma Ergamaan Rabbi (sallallahu aleih wassallam) jedhan: â€œ**Dhimmi muâ€™minaajaaâ€™iba.** Dhugumatti, dhimmi isaa hundi kheeyrii (gaaridha). Kuni muâ€™minaaf malee eenyufillee hin taâ€™u. Yoo wanta gammachisaan isa tuqe, ni galateefata. Kanaafu isaaaf gaarii taâ€™a. Yoo rakkoon isa tuqe, ni obsa. Kanaafu, isaaaf gaarii taâ€™aâ€• Sahih Muslim 299

Rabbiin nama fedheef rizqii balâ€™isa, kan fedhe immoo itti dhiphisa

أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَسْعُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذَىْتٍ

لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

â€œSila Rabbiin nama fedheef rizqii akka balâ€™isuu fi dhiphisuu hin arginee? Dhugumatti, kana keessa namoota amananiif mallattooleetu jira.â€• Suuratu Ar-Ruum 30:37

Sila namoonni hin beekanii?: Rabbiin jirenya qormaataa keessatti isaan qoruuf jecha nama fedheef rizqii balâ€™isa. â€œGalata ni galcha moo hin galchuu?â€• Gama biraatin, obsa isaa, wanta isa ittiin qore keessatti Rabbiin irraa jaallachuu, osoo gara nama rizqii balâ€™iseef ija hinaaffitiin hin ilaaliin tola Isaa irraa akka isa duroomsuuf Gooftaa isaa kadhachuu isaa qoruuf nama fedhe irratti rizqii ni dhiphisa.[\[5\]](#)

Nama rizqii balâ€™iseef Gooftaa isaatiif galata galchu ykn galchuu dhiisu isaa ifatti baasuf rizqii balâ€™oo kennaaf. Nama rizqii itti dhiphisee immoo obsa isaa ifatti baasuuf rizqii itti dhiphisa.

â€œ**Silaâ€• hin arginee**â€• Asitti gaafiin mirkaanessuufi. Kana jechuun namoonni dhimmoonni harka Rabbii azza wa jalla akka taâ€™an ni beeku. Inni nama fedheef rizqii balâ€™isa, ni dhiphisa. Kanaafu, yommuu hamtuun (rakkoon) isaan tuqxu akkamitti abdii kutuu? Ammas, yommuu rahmanni isaan tuqu, akkamitti of jajuu? Kana irra, dirqamni isaan irra jiru kuni Rabbiin irraa hikmaan (ogummaadhaan) akka

taâ€™ee beekudha.

â€œDhugumatti, kana keessa namoota amananiif mallattooleetu jira.â€

Kana jechuun rizqii balâ€™isuu fi dhiphisu kana keessa namoota Rabbiitti amananii fi ogummaa fi rahmata Isaa beekaniif mallattooleetu jira.

Rizqii balâ€™isuu fi dhiphisu kana keessa Rabbiin azza wa jalla gabroota Isaa keessatti tooâ€™annaa guutuu akka qabu mallatoo agarsiisutu jira. Yeroo namni rizqii argachuuf karaa hunda hordofuu fi carraaqutu jira. Garuu kana waliinu, qabeenya baayâ€™ee hin argatu. Rizqiin isatti dhiphatti. Gama biraatin, namoota keessa nama xiqqoma carraaqe qabeenya baayâ€™ee argatutu jira. Kuni kan agarsiisu, dhimmoonni hojjachuu qofaan hin argaman. Hojjachuu sababa. Garuu kanaa ol fedhii Rabbiitu jira.[\[6\]](#)

Namoota amanan qofatu mallattoolee kanniin hubata. Akkasumas, isaan qofatu haqiiqa (dhugaa) rizqii balâ€™isuu fi dhiphisu kana keessa jiru beeka. Namoonni Rabbii oltaâ€™aatti amanan â€œRizqiin balâ€™achuu fi dhiphachuun fedhii Rabbiitin taâ€™a. Rizqii kan balâ€™isuu fi dhiphisuuf namoota qoruufiâ€• jechuun amanu. Namoonni Rabbiitti hin amanne immoo rizqiin balâ€™achuu fi dhiphachuun sababa qofaan wal qabsiisu. Rizqiin balâ€™achuu fi dhiphachuun namootaaf qormaata akka taâ€™e hin beekan. Kanaafi, yeroo qabeenya baayâ€™ee argatan of tuulu. Yeroo dhaban immoo abdi kutu.

Rizqiin balâ€™achuu fi dhiphachuun namootaaf qormaata.

Yeroo rizqiin namaaf balâ€™attu â€œNamni kuni Rabbiif galata ni galcha moo hin galchuu?â€• jechuun ni qorama. Yommuu rizqiin dhiphattu immoo, â€œNamni kuni ni obsa moo hin obsu? Murtii Rabbiitti ni gammada moo hin gammadu? Rabbiif jedhe haraamatti harka ni diriirsa moo of qabaa?â€• jechuun qorama.

Maddoota:

[\[1\]](#) Tafsiir Muyassar-fuula 408[\[2\]](#) Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ar-Ruum, fuula-201[\[3\]](#) Tafsiir Xabarii-18/499-500[\[4\]](#) Tafsiir Muyassar-408, Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ar-Ruum, fuula-207

[\[5\]](#) Tafsiir Muyassar-408, Maâ€™aariju tafakkuri wa daqaaâ€™iqu tadabburi-15/162[\[6\]](#) Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ar-Ruum, fuula-220-222

Date Created

September 17, 2020

Author

admin